

Autentieke emoties in „Witte nachten”

Van onze medewerker

LEUVEN — Een groep jonge acteurs, onlangs afgestudeerd aan het Antwerpse conservatorium, heeft een klein kollektief, De Roovers, opgezet om de eigen speelstijl die ze in hun opleiding ontwikkelden, verder uit te diepen. Ze kregen van 't Stuc in Leuven het aanbod om een jaar lang te werken in het Atelier. Zo krijgen ze een jaar lang volledige ondersteuning om die ambitie waar te maken. Nog voor de groepsnaam De Roovers bestond werkten ze al samen in Sam Bogaerts' Salon in het NTG, een laboratorium voor (jonge) kunstenaars. In de marge van die stage ontstond *Witte nachten naar Dostojevski*, een project van Tom Van Dyck en Sandrine André. Achteraf werd die voorstelling nogmaals herwerkt.

Dostojevski schreef zijn *Witte nachten* op jeugdige leeftijd en, toeval of niet, het verhaal

ademt ook een zwaar emotioneel geladen sfeer uit. Op een nacht redt een jonge man een meisje van zeventien van een opdringerige kerel. Er volgen nog drie nachtelijke ontmoetingen, waarin ze aan elkaar hun hart uitstorten.

Teater

Het meisje Nastjenka staat 's nachts op de uitkijk voor haar geliefde, die zou moeten terugkomen uit Moskou, maar niet opdaagt. De jonge man is een verlegen dromer. Hij verlangt naar grootse daden en grootse passies, maar schrikt ervoor terug om die verlangens ook in handelen om te zetten. Het blijft wachten op de ideale geliefde.

De ontmoetingen tussen beiden in de nacht zijn de perfecte passionele situatie: een verhouding is onmogelijk, wegens de afwezige derde, zodat de onderdrukte emoties hoog kunnen oplaaien. De twee jonge mensen stralen in hun edelmoedige zelfopoffering en lijden. Als het

er in de laatste nacht op gaat lijken dat de twee toch voor elkaar zullen kiezen, daagt de afwezige geliefde op. Zo blijft de passie intact bewaard, wat in een afscheidsbrief van Nastjenka aan de jonge man, die de toeschouwers op het einde meekrijgen, nog eens verduidelijkt wordt.

Tom Van Dyck en Sandrine André bewerkten Dostojevski's verhaal voor toneel. Ze spelen deze ontmoetingen op een kaal houten speelvlak, in armtierige kledij, die het romantische cliché van de tekst extra in de verf zet. Dat doen ze gelukkig niet in hun akteerstijl: hun bescheiden realisme is goed gedoseerd, zonder al te veel effektbejag. Toch zie je hier en daar wel wat typische tics (zoals wriemelen met de handen in de broekzak om verlegenheid te suggereren) opduiken.

Aan die kleine dingen merk je dat ze de tekst bloedserieus nemen: het akteren wil de emotie zo onvervormd mogelijk overbrengen op de toeschouwers. Het akteren moet daarom zo dicht mogelijk staan bij de

wijze waarop het verhaal zich echt had kunnen afspelen. En dan kom je al snel uit bij een soort grootste gemene deler, een typisch handelen.

Het lijkt mij dat dit niet echt een gelukkige keuze is: net iets meer afstand tussen het akteren en de tekst zou beletten dat je vooral het prototypische, specifieke van het verhaal ziet, en meer ruimte kan vrijmaken om het onzegbare van zo'n passionele ontmoeting te laten aanvoelen.

Nu zit de enscenering eigenlijk zeer dicht bij de procédés die in gelijk welke tv-serie toegepast worden, al is men daar wellicht minder diepgaand ontroerd bij het akteren.

Witte nachten van De Roovers is al met al toch wel een mooi werkstukje van jonge acteurs. Je voelt een authentieke emotie bij de tekst, helaas blijkbaar zo sterk dat de acteurs vergeten zijn zich grondig te bevragen over de teatrale vorm die deze emotie juist kan weergeven.

Pieter T'JONCK